

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

FOR BEKJEMPELSE AV ORGANISERT OG ANNEN ALVORLIG KRIMINALITET

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse
17/5125 ES TSA/KB.Å/mk

Vår referanse
2017/01354-1

Dato

Endringer i reglene om forvaring

Det vises til departementets brev av 8. september i år og høringsnotat snr. 17/5125.

Det nasjonale statsadvokatembetet, NAST, gir sin tilslutning til de foreslåtte lovendringer og er i det alt vesentlige enig i de synspunkter som fremkommer i høringsnotatet. Det fremstår som uheldig at det kan være enklere å bli prøveløslatt fra forvaring enn fra ordinær fengselsstraff. Det har en verdi i seg selv å endre loven slik at det klargjøres at en prøveløslatelse fra forvaring bare skal skje etter en omfattende vurdering og bare når det er sikkerhetsmessig forsvarlig.

Embetet har ingen kommentarer til vurderingen av forholdet til Grunnloven § 97. For øvrig vil vi bemerke:

Til straffeloven § 44 første ledd:

Endringen som er foreslått i straffeloven § 44 første ledd er utformet med bakgrunn i straffegjennomføringsloven § 42 femte ledd. Etter straffegjennomføringsloven skal prøveløslatelse ikke skje dersom det etter en totalvurdering finnes utilrådelig. I vurderingen skal det særlig legges vekt på domfeltes atferd under straffegjennomføringen og på om det er grunn til å tro at domfelte vil begå nye lovbrudd. NAST forstår dette slik at alle momenter som etter omstendighetene i den konkrete sak fremstår som relevante kan trekkes inn i den totalvurdering som skal foretas. Vi legger videre til grunn at man, ved å innføre en tilsvarende regel i straffeloven § 44, vil få mulighet til å foreta den brede sikkerhetsmessige vurdering som er påkrevet for å beskytte samfunnet og for å få en forsvarlig prøveløslatelsespraksis også i forvaringssakene.

I høringsnotatet reises det spørsmål om det i lovteksten er behov for å konkretisere andre hensyn som bør vektlegges i en vurdering av om prøveløslatelse fra forvaring er forsvarlig. Slik NAST vurderer dette vil det være svært vanskelig å få til en fullstendig liste. Momenter som etter NAST's oppfatning må inngå i vurderingen av om løslatelse på prøve er forsvarlig er blant annet tidligere kriminalitet, domfeltes atferd under soning, herunder om vedkommende har gått i behandling og/eller gjennomført utdanning, om det har skjedd progresjon i soningsforhold, hvordan domfelte

---

Postadresse:
Postboks 8044 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Brynsalléen 4
0667 OSLO

Telefon:
23 17 42 00

Mail :
Post.nasj.emb@statsadvokatene.no

Telefax:
23 17 42 10

har taklet eventuelle friere soningsforhold og om det er mulighet for gradvis utslusing fra anstalten og for oppfølging etter prøveløslatelse. Vektlegging av de enkelte momenter vil kunne være forskjellig fra sak til sak og det er det er neppe hensiktsmessig at man i lovteksten søker å gradere vekten av de enkelte momenter.

De fleste saker dette embetet har behandlet, hvor forvaring er idømt, har vært saker vedrørende seksuelle overgrep. Felles for mange som dømmes for seksuelle overgrep er at de ikke erkjenner skyld for å ha begått overgrep. Den som ikke erkjenner skyld, vil vanligvis heller ikke ha noen vilje til endring eller erkjennelse av at det kan være fare for gjentagelse og derfor behov for å søke hjelp for å mestre impulser. Et viktig moment i forsvarlighetsvurderingen er hva en domfelt selv sier om egen mestring og egne ønsker. Slike utsagn må vurderes konkret; har det skjedd noen endring som gjør at det er grunn til å tro at vedkommende erkjenner eget ansvar for å avstå fra kriminalitet og at vedkommende også vil kunne klare dette. Dersom domfelte har gått til behandling under gjennomføringen, vil det være av stor betydning å høre hvordan behandler vurderer domfeltes evne til å avstå fra ny kriminalitet. Dersom domfelte ikke fritar for taushetsplikt, bør det kunne vektlegges mot domfelte. Dette er selvsagt å legge et visst press på en domfelt til å samarbeide. Det fremstår imidlertid ikke som utilbørlig tatt i betraktning at vedkommende ikke har noe krav på prøveløslatelse og har all mulig grunn til å samarbeide reelt for å oppnå en tidligere løslatelse. Også domfeltes syn på samarbeid med og oppfølging fra kriminalomsorgen etter løslatelse, må kunne vektlegges tungt. Det er rimelig å stille krav til domfelte når domfeltes rett til frihet og sikkerhet skal vurderes opp mot det tungtveiende hensynet til samfunnets sikkerhet.

Det er embetets syn at lovteksten, slik den er foreslått utformet, åpner for å foreta en bred sikkerhetsmessig vurdering av prøveløslatelsesspørsmålet hvor alle relevante hensyn kan trekkes inn. Det fremstår ikke nødvendig å nevne spesielt andre konkrete momenter som skal vurderes. Det forutsettes at en redegjørelse for hvilke vurderinger som er gjort i arbeidet med lovrevisjonen, vil fremgå av lovforarbeidene, og forarbeidene vil da gi verdifull veiledning i det konkrete saksarbeid senere.

Til straffeloven § 44 andre ledd

NAST vil gi sin tilslutning til at tingretten setter en frist for iverksettelse når den avsier dom på prøveløslatelse. Kriminalomsorgen gis hjemmel til å forlenge fristen og slik forlengelse kan skje flere ganger. En særlig grunn som kan tale for forlengelse av fristen, er manglende samarbeid fra den domfelte. Løslatelse bør ikke være mulig før det er etablert et forsvarlig opplegg rundt domfelte i prøvetiden. NAST er videre av den oppfatning at det har en verdi i seg selv at domfelte motiveres til å samarbeide med kriminalomsorgen.

Til straffeloven § 40 femte ledd

Forslaget om å innføre hjemmel for å fastsette en felles forvaringsstraff, i tilfelle hvor en prøveløslatt fra forvaring begår en ny handling som kvalifiserer til forvaringsstraff, er svært hensiktsmessig. Selv om det sannsynligvis ikke vil dreie seg om mange saker, er det uheldig dersom man har tilfelle hvor to forvaringsdommer løper parallelt. Dersom det innebærer at domfelte i realiteten avsoner begge dommer samtidig, gir dette heller ikke uttrykk for hvilken straff samfunnet totalt sett finner passende. Tidsrommet hvor dommen sørger for samfunnsbeskyttelse er sannsynliges også kortere enn det man ville fått ved en fellesstraff og tidspunktet for vurdering av prøveløslatelse kommer tidligere.

NAST gir sin tilslutning til den foreslåtte ordlyd i straffeloven § 40 femte ledd og også til den begrunnelse som er gitt. Dette vil gi regler tilsvarende de regler som gjelder når en fengselsdømt begår ny straffbar handling i prøvetiden

Med hilsen

Marit Bakkevig
Statsadvokat

Gjenpart: Riksadvokaten